

Людмила ДИБЧУК
канд. іст. наук, доцент,
Вінницький кооперативний інститут, Україна
orcid.org/0000-0002-5412-7686

СУЧАСНІ КОНЦЕПЦІЇ УПРАВЛІННЯ ЛОГІСТИЧНИМИ ПРОЦЕСАМИ

У сучасному динамічному бізнес-середовищі ефективно управління логістичними процесами стає вирішальним фактором успіху для будь-якої організації. Логістика відіграє ключову роль у забезпеченні безперервного потоку матеріалів, товарів та інформації від постачальників до кінцевих споживачів. Проте, складність ланцюгів постачання та зростаючі вимоги клієнтів вимагають впровадження інноваційних концепцій управління логістичними процесами [1].

Концепція «lean logistics» ґрунтується на філософії «lean manufacturing» (ощадливого виробництва), яка передбачає усунення всіх видів втрат та оптимізацію процесів. У контексті логістики ця концепція спрямована на мінімізацію відходів, скорочення часу циклу та підвищення ефективності використання ресурсів. Ключові принципи «lean logistics» включають:

- безперервне вдосконалення (кайдзен);
- синхронізацію потоку матеріалів та інформації;
- скорочення запасів та зменшення простоїв;
- усунення непродуктивних операцій;
- активне залучення персоналу.

Впровадження «lean logistics» дозволяє організаціям досягти вищої якості обслуговування клієнтів, скоротити витрати та підвищити гнучкість ланцюгів постачання [2].

Концепція «agile logistics» (гнучкої логістики) – це концепція, що базується на принципах «agile manufacturing» (гнучкого виробництва) та спрямована на підвищення адаптивності та швидкості реагування логістичних процесів на мінливі ринкові умови та вимоги споживачів. Ключові елементи цієї концепції включають:

- гнучкі та динамічні ланцюги постачання;
- швидке реагування на зміни попиту;
- інтеграція та тісна співпраця з партнерами;
- використання сучасних інформаційних технологій;
- децентралізоване прийняття рішень.

Впровадження «agile logistics» дозволяє компаніям швидко адаптуватися до змін ринку, скоротити час виконання замовлень та підвищити задоволеність клієнтів.

У контексті зростаючої уваги до екологічних питань та сталого розвитку концепція «green logistics» набуває все більшого значення. Вона передбачає мінімізацію негативного впливу логістичних операцій на навколишнє середовище та ефективне використання ресурсів. Ключові аспекти «green logistics» включають:

- оптимізацію маршрутів та завантаження транспортних засобів;
- використання екологічно чистих видів транспорту;
- зменшення викидів вуглекислого газу та забруднення;
- утилізацію та переробку відходів;
- впровадження «зелених» технологій та процесів.

Реалізація принципів «green logistics» дозволяє організаціям зменшити негативний вплив на довкілля, покращити репутацію та залучити екологічно свідомих клієнтів.

Цифрові технології трансформують логістичні процеси, надаючи нові можливості для підвищення ефективності та прозорості. Концепція «digital logistics» передбачає інтеграцію сучасних цифрових рішень у логістичні операції, таких як:

- системи управління ланцюгами постачання (SCM);
- інтернет речей (IoT) та сенсорні технології;
- великі дані (Big Data) та аналітика;
- штучний інтелект та машинне навчання;
- хмарні обчислення та мобільні додатки.

Впровадження «digital logistics» дозволяє організаціям підвищити ефективність прогнозування попиту, оптимізувати маршрути та управляти ресурсами, а також покращити відстеження та прозорість ланцюгів постачання [3].

«Collaborative logistics» передбачає тісну співпрацю та обмін інформацією між усіма учасниками ланцюга постачання, включаючи постачальників, виробників, логістичних провайдерів та роздрібну торгівлю. Ключові принципи цієї концепції включають:

- спільне планування та прогнозування;
- обмін даними та інформацією в режимі реального часу;
- узгодження процесів та стандартів;
- спільне використання ресурсів та інфраструктури;
- довгострокові партнерські відносини.

Впровадження «collaborative logistics» сприяє підвищенню ефективності ланцюгів постачання, скороченню витрат, покращенню обслуговування клієнтів та зміцненню довіри між партнерами [4].

Сучасні концепції управління логістичними процесами, такі як «lean logistics», «agile logistics», «green logistics», «digital logistics» та «collaborative logistics», пропонують інноваційні підходи до оптимізації логістичних операцій та підвищення їх ефективності [5]. Ці концепції враховують різні аспекти, зокрема, усунення втрат, гнучкість, екологічність, цифровізацію та співпрацю. Впровадження цих концепцій дозволяє організаціям досягти конкурентних переваг, покращити рівень обслуговування клієнтів та сприяти сталому розвитку. Проте, слід зазначити, що ефективна реалізація цих концепцій вимагає ретельного планування, інвестицій у нові технології та навчання персоналу. Лише шляхом безперервного вдосконалення та адаптації до мінливих умов ринку організації можуть досягти успіху в управлінні логістичними процесами.

Отже, реалізація сучасних концепцій управління логістичними процесами вимагає не лише технічних інновацій, але й культурних змін всередині організацій. Лише за умови комплексного підходу та безперервного вдосконалення компанії зможуть ефективно адаптуватися до викликів ринку та забезпечити стійкий розвиток у довгостроковій перспективі.

Список використаних джерел

1. Дибчук Л. В., Пітик О. В. Формування ринку логістичних послуг в Вінницькому регіоні. *News of Science and Education*. 2017. Т. 1. №. 1. С. 37–39.
2. Dybchuk L., Pchelianska H. Marketing and Logistics Model of Distribution in the Food Market. *The Problems of Economy*. 2019. № 3 (41). P.54-60. <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2019-3-54-60>
3. Дибчук Л.В. Тренди та прогнози розвитку електронної комерції в світі та в Україні. *Науково – практичний журнал «Регіональна економіка та управління»*. 2019. № 1(23). С. 52-56
4. Буренков Д.О., Дибчук Л.В. Застосування цифрових технологій для оптимізації логістики на виробничих підприємствах. *Сучасна освіта та наука в глобальному і національному вимірах: виклики, загрози та ефективні рішення: міжнар. наук.-практ. конф. (м. Вінниця, 24 квіт. 2024 р.)*. Вінниця: ВКІ, 2024. С.112-115
5. Дибчук Л.В. Інформаційні комунікаційні технології як потужний інструмент системи дистрибуції. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2018. №5. Т. 2. С. 54-58. <https://doi.org/10.31891/2307-5740>